

KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2018/1522,**11. oktoober 2018,****millega kehtestatakse riiklike õhusaaste kontrolli programmide ühtne vorm vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist***(teatavaks tehtud numbri C(2018) 6549 all)***(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 10,

ning arvestades järgmist:

- (1) Riiklik õhusaaste kontrolli programm on peamine direktiivi (EL) 2016/2284 kohane juhtimisvahend, mis on abiks liikmesriikidele, kui nad koostavad riiklikku poliitikat ja meetmeid kõnealusel direktiivis 2020. ja 2030. aastaks kehtestatud riiklike heite vähendamise kohustuste täitmiseks, ning suurendab seeläbi sidusrühmade jaoks prognoositavust ja toetab investeringute suunamist puhtale ja tõhusale tehnoloogiale. Sellega aidatakse saavutada kõnealuse direktiivi artikli 1 lõike 2 kohaseid õhukvaliteedi eesmärgi ning tagada kooskõla kavade ja programmidega muudes asjakohastes poliitikavaldkondades, sealhulgas kliima, energetika, põllumajandus, tööstus ja transport.
- (2) Direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 6 lõike 5 kohaselt konsulteerivad liikmesriigid koostatavate riiklike õhu kontrolli programmide ja kõigi oluliste muudatuste küsimustes enne programmide lõplikku valmimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/35/EÜ ⁽²⁾ artikli 2 lõikele 2 üldsusega ning pädevate asutustega, kelle ülesannete hulka kuulub õhu saaste, õhu kvaliteet ja haldus.
- (3) Riiklike õhusaaste kontrolli programmidega tuleks aidata ka edukalt rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/50/EÜ ⁽³⁾ artikli 23 alusel koostatud õhu kvaliteedi kavasid. Selleks peaksid liikmesriigid võtma arvesse vajadust vähendada heidet, eelkõige lämmastikoksiidide ja tolmuosakeste heidet sellistes piirkondades ja linnastutes, kus on ülemäärane õhusaasteainete kontsentratsioon, ja/või piirkondades ja linnastutes, mis suurendavad märkimisväärselt õhusaastet muudes piirkondades ja linnastutes, sealhulgas naaberriikides.
- (4) Nagu on rõhutatud komisjoni „Teises aruandes energialiidu olukorra kohta“, ⁽⁴⁾ peaksid liikmesriigid töötama välja oma riiklikud energia- ja kliimakavad võimaluse korral paralleelselt oma riiklike õhusaaste kontrolli programmidega, et tagada nende koosmõju ja vähendada rakendamise kulusid, sest sellised kavad põhinevad suures osas samasugustel meetmetel.
- (5) Et suurendada sidusust liidu kliima- ja energiapoliitika raames toimuva aruandlusega liidu poliitika ja meetmete kohta, tuleks kooskõlastada riikliku õhusaaste kontrolli programmi vormi need osad, mis sisaldavad ühisosa Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 525/2013 ⁽⁵⁾ ja komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 749/2014 ⁽⁶⁾ kohaste aruandekohustustega.

⁽¹⁾ ETL L 344, 17.12.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiv 2003/35/EÜ, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega (ELT L 156, 26.6.2003, lk 17).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiiv 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta (ELT L 152, 11.6.2008, lk 1).

⁽⁴⁾ COM(2017) 53 final, 1. veebruar 2017, lk 14.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 525/2013 kasvuhooonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

⁽⁶⁾ Komisjoni 30. juuni 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 749/2014 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 525/2013 kohaselt liikmesriikide esitatava teabe struktuuri, vormi, esitamise ja ülevaatamise kohta (ELT L 203, 11.7.2014, lk 23).

- (6) Direktiivi (EL) 2016/2284 kohaste ammoniaagiheite vähendamise kohustuste täitmiseks tuleks kindlaks määrata täiendavad riiklikud poliitikasuunad ja meetmed. Seetõttu peaksid riiklikud õhusaaste kontrolli programmid hõlmama ka proportsionaalseid põllumajandussektori suhtes kohaldatavaid meetmeid.
- (7) Riikliku õhusaaste kontrolli programmi ühtse vormi kehtestamine peaks hõlbustama selliste programmide kontrollimist, mida komisjon peaks ellu viima vastavalt direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 10 lõike 1 kolmandale lõigule, ja aitama programme paremini võrrelda liikmesriikide vahel.
- (8) Liikmesriigid võivad hõlmata oma riiklikesse õhusaaste kontrolli programmidesse lisaks kohustuslikule ka muud asjakohast teavet oma kavandatud poliitika ja meetmete kohta, mille kaudu tegelda haavatavate elanikkonnarühmade ja neile kõige kahjulikumate saasteainetega. Samuti võivad nad kooskõlas direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 1 lõikega 2 näha ette meetmeid, millega veelgi vähendada heidet, et viia õhukvaliteet vastavusse Maailma Terviseorganisatsiooni avaldatud õhukvaliteedi alaste juhistega ning liidu bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide alaste eesmärkidega.
- (9) Kuigi direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 4 lõike 3 kohaselt ei võeta heite vähendamise kohustuste täitmisel arvesse rahvusvahelisest mereliiklusest pärit heidet ega õhusõidukite heidet, välja arvatud maandumis- ja starditsükli heide, võivad liikmesriigid esitada oma riikliku õhusaaste kontrolli programmides selliseid poliitikasuundi ja meetmeid, mille eesmärk on vähendada heidet kõnealustest allikatest.
- (10) Liikmesriigid arutasid ühtse vormi kavandit ja esitasid selle kohta märkusi välisõhu kvaliteedi eksperdirühma koosolekul 4. aprillil 2017, 28. novembril 2017 ja 9. aprillil 2018 ⁽¹⁾.
- (11) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas direktiivi 2008/50/EÜ artikli 29 alusel asutatud välisõhu kvaliteedi eksperdirühma seisukohaga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva otsuse lisas on sätestatud direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 6 lõike 10 kohane riikliku õhusaaste kontrolli programmi ühtne vorm.

Artikkel 2

Vorm

Liikmesriigid kasutavad lisas sätestatud ühtset vormi oma riiklike õhusaaste kontrolli programmide alaste aruannete esitamisel komisjonile kooskõlas direktiivi (EL) 2016/2284 artikli 10 lõikega 1.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 11. oktoober 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ Vt komisjoni eksperdirühmade register (rühm E02790), <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?Lang=ET>

LISA

Riikliku õhusaaste kontrolli programmi ühtne vorm vastavalt direktiivi (EL) 2016/2284 artiklile 6

1. VÄLJADE KIRJELDUSED

Kõik väljad märkega „K“ selles ühtses vormis on kohustuslikud ja väljad märkega „V“ on vabatahtlikud.

2. ÜHTNE VORM

2.1. Programmi nimetus, kontaktandmed ja veebisaidid

2.1.1. Programmi nimetus, kontaktandmed ja veebisaidid (K)

Programmi nimetus	
Kuupäev	
Liikmesriik	
Programmi koostamise eest vastutava pädeva asutuse nimetus	
Vastutava talituse telefoninumber	
Vastutava talituse e-posti aadress	
Link veebisaidile, kus programm on avaldatud	
Lingid programmalase konsulteerimise veebisaitidele	

2.2. Kokkuvõte (V)

Kokkuvõte võib olla ka eraldiseisev dokument (ideaaljuhul mitte rohkem kui kümme lehekülge). See peaks olema sisutihe kokkuvõtte punktidest 2.3–2.8. Võimaluse korral kaaluge kokkuvõttele illustreeriva materjali lisamist.

2.2.1. Riiklik õhukvaliteedi- ja saastealase poliitika raamistik

Poliitilised prioriteedid ning nende seos muudes asjakohastes poliitikavaldkondades seatud prioriteetidega	
Riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele seatud ülesanded	

2.2.2. Praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil alates 2005. aastast saavutatud edu heite vähendamisel ja õhukvaliteedi parandamisel

Saavutatud heitevähendamine	
Õhukvaliteedi eesmärkide saavutamisel tehtud edusammud	
Riigisiseste heiteallikate praegune piiriülene mõju	

2.2.3. Eeldatav edasine areng aastani 2030, juhul kui juba vastuvõetud poliitikasuundi ja meetmeid ei muudeta

Eeldatav heide ja heitevähendamine (meetmete rakendamisega)	
Eeldatav mõju õhukvaliteedi paranemisele (meetmete rakendamisega)	
Määramatused	

2.2.4. Poliitikasuunad, mida kaalutakse aastateks 2020 ja 2030 seatud heite vähendamise kohustuste täitmiseks ja 2025. aastaks määratud heite vahetaseme saavutamiseks

Peamised arutusel olnud poliitikasuunad	
---	--

2.2.5. Kokkuvõtte vastuvõtmiseks valitud poliitikasuundadest ja meetmetest sektoris, sealhulgas nende vastuvõtmise, elluviimise ja läbivaatamise ajakava ning vastutavad pädevad asutused

Mõjutatud sektorid	Poliitikasuunad ja meetmed			
	Valitud poliitika-suunad ja meetmed	Valitud poliitika-suundade ja meetmete rakendamise ajakava	Valitud poliitikasuundade ja meetmete rakendamise ja selle tagamise eest vastutavad pädevad asutused (liik ja nimetus)	Valitud poliitika-suundade ja meetmete läbivaatamise ajakava
Energiavarustus				
Energiatarve				
Transpordisektor				
Tööstusprotsessid				
Põllumajandus				
Jäätmekäitlus/jäätmed				
Valdkonnaüle				
Muu (täpsustada)				

2.2.6. Kooskõla

Hinnang selle kohta, kuidas valitud poliitikasuunad ja meetmed tagavad kooskõla muudes asjaomastes poliitikavaldkondades kehtestatud kavade ja programmidega	
--	--

2.2.7. Poliitikasuundade ja meetmete (koos lisameetmetega) eeldatav koosmõju heite vähendamisele, õhukvaliteedi paranemisele asjaomases liikmesriigis ja ümberkaudsetes liikmesriikides ning keskkonnale ning sellega seotud määramatus

Eeldatav heite vähendamise kohustuste täitmine (lisameetmetega)	
Paindlikkusmeetmete kasutamine (kui see on asjakohane)	
Eeldatav õhukvaliteedi paranemine (lisameetmetega)	
Eeldatav mõju keskkonnale (lisameetmetega)	
Meetodid ja määramatused	

2.3. Riiklik õhukvaliteedi- ja saastealase poliitika raamistik

2.3.1. Poliitilised prioriteetid ning nende seos muudes asjakohastes poliitikavaldkondades seatud prioriteetidega

Riiklikud heite vähendamise kohustused, võrdlusaastaga 2005 võrreldes (%) (K)	SO ₂	NO _x	Lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan)	NH ₃	PM _{2,5}
2020–2029 (K)					
Alates aastast 2030 (K)					
Õhukvaliteedi prioriteetid. Riikliku poliitika prioriteetid, mis on seotud ELi või riiklike õhukvaliteedi eesmärkidega (sh piirnormid, eesmärgid ja saastatustasemega seotud kohustus) (K) Viidata võib ka Maaailma Terviseorganisatsiooni soovitatud õhukvaliteedi eesmärkidele.					
Asjakohased kliimamuutuste ja energiapoliitika prioriteetid (K)					
Asjakohased poliitikaprioriteetid asjaomastes poliitikavaldkondades, sh põllumajandus, tööstus ja transpordisektor (K)					

2.3.2. Riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele seatud ülesanded

Asjaomaste asutuste loetelu (K)	Kirjeldage asutuse liiki (nt keskkonnainspeksioon, piirkondlik keskkonnamet, kohalik omavalitsus) (K) Asutuse nimetus, kui see on asjakohane (nt xxx ministeerium, xxxamet, xxx piirkondlik osakond)	Kirjeldage nende vastutusvaldkondi õhukvaliteedi ja õhusaaste valdkonnas (K) Valige üks järgmistest: — poliitika kujundamine — rakendamine — rakendamise tagamine (sh asjakohasel juhul kontrollimine ja lubade andmine) — aruandlus ja seire — kooskõlastamine — muu, palun täpsustage	Asjaomased sektorid ametiasutuse vastutusel (V)
Liikmesriikide asutused (K)			
Piirkondlikud asutused (K)			
Kohalikud asutused (K)			

Lisage ridu vastavalt vajadusele

2.4. 2005. aasta tasemega võrreldes praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu heite vähendamisel ja õhukvaliteedi parandamisel ning riiklike ja liidu kohustuste täitmise ulatus

2.4.1. *Praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu heite vähendamisel ning millises ulatuses on riiklikud ja liidu heite vähendamise kohustused täidetud*

Kirjeldage praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu heite vähendamisel ning seda, millises ulatuses on riiklikud ja liidu heite vähendamise kohustused täidetud (K)	
Esitage täielikud viited (peatükk ja lehekülj) avalikult kättesaadavatele asjakohastele andmekogumitele (nt varasem heiteandmestiku aruandlus) (K)	
Lisage illustreeriv materjal, mis iseloomustab heite vähenemist saasteainete ja/või tähtsamate sektorite lõikes (V)	

2.4.2. *Praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu õhukvaliteedi parandamisel ning millises ulatuses on riiklikud ja liidu õhukvaliteediga seotud kohustused täidetud*

Kirjeldage praeguste poliitikasuundade ja meetmete abil saavutatud edu õhukvaliteedi parandamisel ning seda, millises ulatuses on riiklikud ja liidu kohustused õhukvaliteedi parandamisel täidetud, esitage kõigist õhukvaliteedipiirkondadest vähemalt selliste piirkondade arv, kus vastab (ei vasta) õhukvaliteet liidu nõuetele NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , O ₃ ja muude saasteainete osas, mis ei vasta normile (K)	
Esitage täielikud viited (peatükk ja lehekülj) avalikult kättesaadavatele täiendavatele andmekogumitele (nt õhukvaliteedi kaardid, jaotus saasteallikate järgi) (K)	
Kaardid või histogrammid, millel on näidatud praegune sisaldus välisõhus (vähemalt NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2,5} ja O ₃ ning muude probleemsete saasteainete osas) ning on näiteks toodud kõigist õhukvaliteedipiirkondadest selliste piirkondade arv, kus olukord on (ei ole) nõuetekohane võrdlusaastal ja aruandeaastal (V)	
Probleemsete õhukvaliteedipiirkondade leidumisel kirjeldage, millist edu on saavutatud teatatud maksimumsisalduste vähendamisel (V)	

2.4.3. *Riigisiseste heiteallikate praegune piiriülene mõju*

Kui see on asjakohane, kirjeldage riigisiseste heiteallikate praegust piiriülest mõju (K) <i>Edusamme võib kirjeldada nii kvalitatiivselt kui ka esitada arvuliselt. Kui puudusi ei ole ilmnunud, esitage vastav järeldus.</i>	
Kui hindamise tulemuste kirjelduses kasutatakse arvandmeid, täpsustage eespool esitatud hinnangu koostamiseks kasutatud andmeid ja vastavaid meetodeid (V)	

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav nõuetele mittevastavate õhukvaliteedipiirkondade arv				Eeldatav nõuetekohaste õhukvaliteedi piirkondade arv				Õhukvaliteedipiirkondade koguarv			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
PM ₁₀ (1 aasta)												
O ₃ (kuni 8 tunni keskmine)												
Muu (palun täpsustage)												

2.6. Poliitikasuunad, mida kaalutakse aastateks 2020 ja 2030 seatud heite vähendamise kohustuste täitmiseks ja 2025. aastaks määratud heite vahetaseme saavutamiseks

Käesolevas jaos nõutav teave esitatakse selleks Euroopa Keskkonnaameti määratud vahendi „poliitikasuundade ja meetmete vahend“ (edaspidi „PM vahend“) abil.

2.6.1. Heite vähendamise kohustuste täitmiseks kaalutud poliitikasuundade ja meetmete üksikasjad (aruandlus poliitikasuundade ja meetmete tasandil)

Üksikute poliitikasuundade ja meetmete nimetus lühikirjeldusega või poliitikasuundade ja meetmete paketi nimetus lühikirjeldusega (K)	Mõjutatud saasteained, valige asjakohane: SO ₂ , NO _x , lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan), NH ₃ , PM _{2,5} (K); tahm kui PM _{2,5} komponent, muu (nt Hg, dioksiinid, kasvuhoonegaasid) (V) – palun täpsustage	Üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi eesmärgid (*) (K)	Poliitikasuundade ja meetmete liigid (*) (K)	Esmame mõjutatud sektor ja täiendavad mõjutatud sektorid, kui on asjakohane (†) (K)	Rakendusperiood (rakendamiseks valitud meetmete korral K)		Rakendamise eest vastutav asutus (rakendamiseks valitud meetmete korral K) Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.3.2.		Analüüsiks kasutatud meetodite üksikasjad (nt konkreetsed mudelid või meetodid, alusandmed) (K)	Oodatav heite vähemine arvudes (üksikute poliitikasuundade ja meetmete kaupa või poliitikasuundade ja meetmete paketi kohta, nagu on asjakohane) (K, kui on asjakohane)			Kvalitatiivne määramatus kirjeldus (K, kui on asjakohane)
					Algus	Lõpp	Liik	Nimetus		2020	2025	2030	

Lisage ridu vastavalt vajadusele

Märgetega (*), (†) ja (‡) väljadel kasutatakse eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariante vastavalt aruandluskohustustele kooskõlas määrusega (EL) nr 525/2013 kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi kohta ning rakendusmäärusega (EL) nr 749/2014.

Tärniga (*) märgitud väljadel tehakse asjakohane valik eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariantidest (võib valida mitu eesmärki ja lisada täiendavaid eesmärgi ning täpsustada neid väljal „Muu“) (K)

1. Energiavarustus:

- taastuvenergia osakaalu suurenemine;
- üleminek vähem CO₂-heidet tekitavatele kütustele;
- vähese CO₂-heidetega energia tõhusam tootmine taastumatutest allikatest (tuumaenergia);
- kadude vähendamine;

-
- tõhususe suurendamine energia- ja energia muundamise sektoris;
 - heite vähendamise tehnoloogia kasutamine;
 - muu energiavarustus.
2. Energia tarbimine:
- hoonete energiatõhususe suurendamine;
 - seadmete energiatõhususe suurendamine;
 - energiatõhususe suurendamine teenuste-/teenindussektoris;
 - energiatõhususe suurendamine tööstusliku lõppkasutuse sektorites;
 - nõudluse juhtimine/vähendamine;
 - muu: energiatarbimine.
3. Transpordisektor:
- saastetõrjetehnoloogia kasutuselevõtt sõidukitel, laevadel ja õhusõidukitel;
 - sõidukite, laevade ja õhusõidukite energiatõhususe suurendamine;
 - ühistranspordile või mootorita transpordivahendite ülemineku edendamine;
 - alternatiivsete kütuste (sealhulgas elekter) kasutamine sõidukites, laevades ja õhusõidukites;
 - nõudluse juhtimine/vähendamine;
 - käitumise parandamine;
 - transporditaristu tõhustamine;
 - muu: transport.
4. Tööstusprotsessid:
- heite vähendamise tehnoloogia kasutamine;
 - tööstusprotsesside hajusheite tõhusam piiramine;
 - muu: tööstusprotsessid.
5. Jäätmekäitlus/jäätmed:
- nõudluse juhtimine/vähendamine;
 - tõhusam ringlussevõtt;
 - tõhusam jäätmekäitlustehnoloogia;
 - prügilate tõhusam haldamine;
 - jäätmete põletamine koos energia kasutamisega;
 - reoveejuhtimissüsteemide tõhustamine;
 - prügilasse ladestamise vähendamine;
 - muu: jäätmed.
6. Põllumajandus:
- vähese heitega väetiste/sõnniku kasutamine põllumaal ja rohumaal;
 - muud meetmed põllumaa paremaks majandamiseks;
 - kariloomakasvatuse ja -kasvanduste parem majandamine;
 - tõhusamad süsteemid loomse päritoluga jäätmete käitlemiseks;
 - muu: põllumajandus.
7. Valdkonnaülene:
- raampoliitika;
 - mitut sektorit hõlmav poliitika;
 - muu: valdkonnaülene.
8. Muu:
- iikmesriigid esitavad eesmärgi lühikirjelduse.
-

Märkega (*) märgitud väljadel tehakse asjakohane valik eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariantidest (valida võib mitu poliitikasuunda ja meedet, lisada täiendavaid poliitikasuundi ja meetmeid ning täpsustada neid väljal „Muu“) (K):

- ekkekohapõhine saastekontroll;
- majandushoovad;
- fiskaalinstrumentid;
- vabatahtlikud/läbiräägitud kokkulepped;
- teave;
- õiguslikud;
- hariduslikud;
- teadusuuringud;
- kavandamine;
- muu, palun täpsustage.

Märkega (†) märgitud väljadel tehakse asjakohane valik eelnevalt kindlaksmääratud vastusevariantidest (valida võib mitu sektorit ja lisada täiendavaid sektoreid ning täpsustada neid väljal „Muu“) (K):

- energiavarustus (sh kütuste ammutamine, edastamine, jaotamine ja säilitamine ning energia ja elektri tootmine);
- energiatarbimine (sh kütuste ja elektri tarbimine lõpptarbijate, näiteks kodumajapidamiste ning teenindus-, tööstus- ja põllumajandussektori lõpptarbijate poolt);
- transpordisektor;
- tööstusprotsessid (sh tööstusharud, kus muundatakse materjale keemiliselt või füüsiliselt, kus tekitatakse sellega kasvuhoonegaaside heidet või kasutatakse toodetes kasvuhoonegaase ja fossiilkütustest pärinevat süsinikdioksiidi mitteenergeetilisel eesmärgil);
- põllumajandus;
- jäätmeäritlus/jäätmed;
- valdkonnaülene;
- muud sektorid; palun täpsustage.

2.6.2. Heite vähendamise kohustuste täitmiseks kaalutud üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi mõju õhukvaliteedile ja keskkonnale (K, kui see teave on kättesaadav)

Võimaluse korral mõju õhu kvaliteedile (viidata võib ka Maailma Terviseorganisatsiooni soovitatud õhukvaliteedi eesmärkidele) ja keskkonnale

2.6.3. Heite vähendamise kohustuste täitmiseks kaalutud üksikutest poliitikasuundadest ja meetmetest või poliitikasuundade ja meetmete paketist tulenev hinnanguline tulu ja kulu (V)

Üksikute poliitikasuundade ja meetmete nimetused lühikirjeldusega või poliitikasuundade ja meetmete paketi nimetus lühikirjeldusega	Saaste vähendamise kulu eurodes saasteaine vähendamise tonni kohta	Aastane kogukulu eurodes	Aastane kogukasu	Kulu ja tulu suhe	Aasta, mille kohta on hind antud	Kulu ja tulu hinnangu kvalitatiivne kirjeldus

Lisage ridu vastavalt vajadusele

2.6.4. Täiendavad üksikasjad direktiivi (EL) 2016/2284 III lisa 2. osa meetmete kohta, mille eesmärk on tagada heite vähendamise kohustuste täitmine põllumajandussektoris

	Kas poliitika suunad ja meetmed sisalduvad riiklikus õhusaaste kontrolli programmis? Jah/Ei (K)	Kui jah, — märkige programmi osa/lehekülje number (K)	Kas poliitika suunad ja meetmed on rakendatud täpselt? Jah/Ei (K) Kui ei, kirjeldage muudatusi, mida on tehtud (K)
--	--	---	---

A. Ammoniaagiheite vähendamise meetmed (K)

<p>1. Liikmesriigid kehtestavad ammoniaagi heite vähendamiseks hea põllumajandustava riikliku soovitusliku juhendi, mille puhul võetakse arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 2014. aasta hea põllumajandustava raamjuhendit ammoniaagi heite vähendamiseks ja mis hõlmab vähemalt järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) lämmastiku käitlemine, arvestades kogu lämmastikuringet; b) kariloomade söötmise strateegiad; c) vähesaastavad sõnnikulaotustehnikad; d) vähesaastavad sõnnikuladustamistehnikad; e) vähesaastavad loomapidamise süsteemid; f) mineraalväetiste kasutamisest tekkinud ammoniaagi heite vähendamise võimalused. 			
<p>2. Liikmesriigid võivad kehtestada riikliku lämmastikuarvestuse, et jälgida muutusi põllumajanduses kasutatava reaktsioonivõimelise lämmastiku (sh ammoniaak, lämmastikoksiid, ammoonium, nitraadid ja nitritid) üldkaos, võttes aluseks ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni lämmastikuarvestuse juhenddokumendis sätestatud põhimõtted</p>			
<p>3. Liikmesriigid keelavad ammooniumkarbonaatväetiste kasutamise ja võivad vähendada anorgaanilistest väetistest pärineva ammoniaagi heidet, kasutades järgmisi meetodeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) karbamiidväetiste asendamine ammooniumnitraati sisaldavate väetistega; b) kui karbamiidväetiste kasutamist jätkatakse, siis selliste meetodite kasutamine, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagiheidet tekib vähemalt 30 % vähem võrreldes olukorraga, kus kasutatakse ammoniaagijuhendis osutatud standardmeetodit; c) anorgaaniliste väetiste orgaaniliste väetistega asendamise edendamine, aga kui jätkatakse anorgaaniliste väetiste kasutamist, nende laotamine vastavalt väetatava põllukultuuri või rohumaa eeldatavale lämmastiku- ja fosforivajadusele, võttes arvesse ka mulla toitainesisaldust ja muudest väetistest pärinevaid toitaineid. 			

	Kas poliitikasuunad ja meetmed sisalduvad riiklikus õhusaaste kontrolli programmis? Jah/Ei (K)	Kui jah, — märkige programmi osa/lehekülje number (K)	Kas poliitikasuunad ja meetmed on rakendatud täpselt? Jah/Ei (K) Kui ei, kirjeldage muudatusi, mida on tehtud (K)
<p>4. Liikmesriigid võivad vähendada loomasõnnikust eralduva ammoniaagi heidet, kasutades järgmisi meetodeid:</p> <p>a) vähendatakse heidet, mida põhjustab vedel- ja tahesõnniku laotamine põllu- ja rohumaaale, kasutades meetodeid, millega vähendatakse heidet ammoniaagijuhendis osutatuga võrreldes vähemalt 30 %, täites järgmisi tingimusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. üksnes tahe- ja vedelsõnniku laotamine vastavalt väetatava põllukultuuri või rohumaa eeldatavale lämmastiku- ja fosforivajadusele, võttes arvesse ka mulla olemasolevat toitainesisaldust ja muudest väetistest pärinevaid toitaineid; ii. tahe- ja vedelsõnnikut ei laotata, kui väetatav maa on veega küllastunud, üleujutatud, külmunud või lumega kaetud; iii. vedelsõnnikut laotatakse rohumaaale, kasutades lohisvoolikut, lohiskinga või kasutades sõnniku pinnalähedasse või sügavasse mullakihti viimist; iv. põllumaale laotatud tahe- ja vedelsõnnik viiakse mulda nelja tunni jooksul pärast laotamist; <p>b) vähendatakse väljaspool loomapidamishooneid asuvate sõnnikuhoidlate heidet, kasutades järgmisi meetodeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. alates 1. jaanuarist 2022 ehitatavates vedelsõnnikuhoidlates kasutatakse hoiusüsteeme või -meetodeid, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagi heidet eraldub ammoniaagijuhendis kirjeldatud standardmeetodiga võrreldes vähemalt 60 % vähem ja olemasolevate vedelsõnnikuhoidlate puhul vähemalt 40 % vähem; ii. kaetakse tahesõnniku hoidlad; iii. tagatakse, et põllumajandusettevõtete sõnnikuhoidlate mahutavus on piisav, et laotada sõnnikut ainult põllukultuuride kasvuks sobival ajavahemikel; <p>c) vähendatakse loomapidamishoonetest pärinevat heidet, kasutades süsteeme, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagiheide väheneb ammoniaagijuhendis kirjeldatud standardmeetodiga võrreldes vähemalt 20 %;</p> <p>d) vähendatakse sõnnikust eralduvat heidet, kasutades vähese valgusisaldusega sööda strateegiaid, mille puhul on tõestatud, et ammoniaagiheidet eraldub ammoniaagijuhendis kirjeldatud standardmeetodiga võrreldes vähemalt 10 % vähem.</p>			

Üksikute poliitikasuundade ja meetmete nimetus lühikirjeldusega või poliitikasuundade ja meetmete paketi nimetus lühikirjeldusega (K) Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.6.1.	Praegu kavandatud vastuvõtmissaasta (K)	Asjakohased märkused, mis pärinevad konsulteerimisest üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi üle (V)	Praegu kavandatud rakendamise ajakava (K)		Valitud vahe-eesmärgid ja näitajad, mille abil jälgitakse valitud poliitikasuundade ja meetmete rakendamisel tehtud edusamme (V)		Praegu kavandatud läbivaatamise ajakava (kui see ei lange kokku riikliku õhusaaste kontrolli programmi üldise ajakohastamisega iga nelja aasta tagant) (K)	Üksikute poliitikasuundade ja meetmete või poliitikasuundade ja meetmete paketi eest vastutavad pädevad asutused (K) Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.3.2.
			Algusaasta	Lõppaasta	Vahe- tähtaeg Eesmärgid	Näitajad		

Lisage ridu vastavalt vajadusele

2.7.2. Selgitus poliitikasuundade ja meetmete valiku kohta ning hinnang selle kohta, kuivõrd need tagavad kooskõla muudes asjaomastes poliitikavaldkondades kehtestatud kavade ja programmidega

Punkti 2.6.1 kohaselt kaalutud meetmetest tehtud lõpliku valiku selgitus (V)	
Valitud poliitikasuundade ja meetmete kooskõla õhukvaliteedi eesmärkidega riiklikul tasandil ja kui asjakohane, ümberkaudsetes liikmesriikides (K)	
Valitud poliitikasuundade ja meetmete kooskõla muude asjakohaste kavade ja programmidega, mis on kehtestatud vastavalt riiklike või liidu õigusaktidega sätestatud nõuetele (nt riiklikud energia- ja kliimakavad) (K)	

2.8. Poliitikasuundade ja meetmete (koos lisameetmetega) eeldatav koosmõju heite vähenemisele, õhukvaliteedile ning sellega seotud määramatus (kui see on asjakohane)

2.8.1. Eeldatav heite vähendamise kohustuste täitmine (lisameetmetega)

Saasteained (K)	Koguheide (kt) kooskõlas aasta x-2 või x-3 andmestikuga (märkige aasta) (K)			Saavutatud heitevähenemine (%) võrreldes 2005. aastaga (K)			Riiklik heite vähendamise kohustus aastateks 2020–2029 (%) (K)	Riiklik heite vähendamise kohustus alates aastast 2030 (%) (K)
	Võrdlus- aasta 2005	2020	2025	2030	2020	2025		
SO ₂								
NO _x								
Lenduvad orgaanilised ühendid (v.a metaan)								
NH ₃								
PM _{2,5}								
Heiteprognoside kuupäev (K)								

2.8.2. Mittelineaarne heite vähendamise kava

Kui kasutatakse mittelineaarset heite vähendamise kava, näidake, et see on tehniliselt või majanduslikult tõhusam (alternatiivsed meetmed põhjustaksid eba-proportsionaalselt suuri kulutusi), ei kahjusta vähendamise kohustuste saavutamist 2030. aastaks ning et mittelineaarne kava läheneb 2025. aastast alates lineaarsele kavale (K, kui see on asjakohane)

Viidake vastavalt vajadusele tabelile 2.6.3.

2.8.3. Paindlikkusmeetmed

Kui kasutatakse paindlikkusmeetmeid, andke nende kasutamisest ülevaade (K)

2.8.4. Eeldatav õhukvaliteedi paranemine (lisameetmetega)

A. Eeldatav nõuetele mittevastavate ja nõuetekohaste õhukvaliteedipiirkondade arv (V)

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav nõuetele mittevastavate õhukvaliteedipiirkondade arv				Eeldatav nõuetekohaste õhukvaliteedipiirkondade arv				Õhukvaliteedipiirkondade koguarv			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
PM _{2,5} (1 aasta)												
NO ₂ (1 aasta)												
PM ₁₀ (1 aasta)												
O ₃ (kuni 8 tunni keskmine)												
Muu (palun täpsustage)												

B. Õhukvaliteedi piirnormi maksimaalne ületamine ja keskmised kokkupuute näitajad (V)

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav maksimaalne õhukvaliteedi piirnormi ületamine üle kõikide piirkondade				Eeldatav keskmise kokkupuute näitaja (ainult PM _{2,5} jaoks) (1 aasta)			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
PM _{2,5} (1 aasta)								
NO ₂ (1 aasta)								
NO ₂ (1 tund)								
PM ₁₀ (1 aasta)								
PM ₁₀ (24 tundi)								

Välisõhu kvaliteedi direktiivi väärtused	Eeldatav maksimaalne õhukvaliteedi piirnormi ületamine üle kõikide piirkondade				Eeldatav keskmise kokkupuute näitaja (ainult PM _{2,5} jaoks) (1 aasta)			
	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030	Märkige võrdlusaasta	2020	2025	2030
O ₃ (8 tunni keskmine)								
Muu (palun täpsustage)								

C. Illustreerivad materjalid, mis näitavad eeldatavat õhukvaliteedi paranemist ja nõuetekohasuse ulatust (V)

Kaardid või histogrammid, millel on näidatud eeldatav sisalduse muutumine välisõhus (vähemalt NO₂, PM₁₀, PM_{2,5} ja O₃ ning muude probleemsete saasteainete osas) ning on näiteks toodud kõigist õhukvaliteedipiirkondadest selliste piirkondade arv, kus olukord saab (ei saa) nõuetekohaseks aastaks 2020, 2025 ja 2030, eeldatavad suurimad riiklikud ületamised ning eeldatav keskmine kokkupuute näitaja

D. Eeldatav õhukvaliteedi kvalitatiivne paranemine ja nõuetekohasuse ulatus (lisameetmetega) (kui tabelites eespool ei ole märgitud arvandmeid) (V)

Eeldatav õhukvaliteedi kvalitatiivne paranemine ja nõuetekohasuse ulatus (lisameetmetega)

Aasta piirnormi kohta tuleks esitada eeldatavad väärtused võrdluses kõikide piirkondade suurima väärtusega. Päeva ja tunni piirnormi kohta tuleks esitada eeldatavad väärtused võrdluses üle kõikide piirkondade suurima ületamiste arvuga.

2.8.5. Eeldatav keskkonnamõju (lisameetmetega) (V)

	Võrdlusaasta, mida kasutatakse keskkonnamõju hindamiseks; palun täpsustage	2020	2025	2030	Kirjeldus
Liikmesriigi territoorium, mida mõjutab hapestumine, mis ületab kriitilise saaste koormuse künnise (%)					
Liikmesriigi territoorium, mida mõjutab eutrofeerumine, mis ületab kriitilise saaste koormuse künnise (%)					
Liikmesriigi territoorium, mida mõjutab osoonitase, mis ületab kriitilise saaste koormuse künnise (%)					

Näitajad tuleks ühtlustada nendega, mida kasutatakse piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioonis ökosüsteemidele mõjuva hapestumise, eutrofeerumise ja osoonitaseme kohta (https://www.rivm.nl/media/documenten/cce/manual/Manual_UBA_Texte.pdf).